

Willemijn Melger, Kaj Munk College: "TECHNASIUM IS MEER DAN COGNITIEVE INTELLIGENTIE"

Komend cursusjaar start het Kaj Munk College op zijn havo-afdeling met het technasium: een breder bètaprogramma voor havo-leerlingen die aangeven daarin geïnteresseerd te zijn en aantonen daarvoor geschikt te zijn. Het technasium heeft tot doel leerlingen beter voor te bereiden op de eisen die een technische vervolgstudie in het hoger beroepsonderwijs stelt. Vaardigheden op het gebied van onderzoeken en ontwerpen spelen in dit bredere programma een belangrijke rol.

Natuurkundedocent Willemijn Melger en techniekdocent Robert-Jan de Jongh zijn op het Kaj Munk College de trekken van het technasium. "Technasiumleerlingen krijgen gedurende hun hele opleiding - dus vijf leerjaren lang - zes uur per week les in het examenvak O&O, dat staat voor Onderzoek en Ontwerpen", vertelt Willemijn. "Aan het eind van de rit ontvangen zij naast hun havo-diploma ook een O&O-certificaat. Bij het behalen van dat certificaat gaat het om meer dan cognitieve intelligentie. Houdingen en vaardigheden als nieuwsgierig zijn en dingen willen onderzoeken, zelf initiatieven nemen, kunnen samenwerken met andere leerlingen en doorzettingsvermogen zijn minstens zo belangrijk. Technasiumleerlingen krijgen bij het ontwikkelen van dergelijke vaardigheden extra begeleiding, en over de voortgang ervan houden zij logboeken bij."

ARTIS ALS OPDRACHTGEVER

"O&O omvat vier projecten met opdrachten per studiejaar in de onderbouw. In de bovenbouw beslaan de projecten een half jaar. In een project werken leerlingen in groepjes aan een reële opdracht uit de praktijk, waarbij het resultaat door de school en door de opdrachtgever wordt beoordeeld. Komend cursusjaar gaan onze technasiumleerlingen in hun eerste opdracht een dierenverblijf voor Artis ontwerpen. Het project begint met een bezoek aan Artis. Daar kunnen de leerlingen zien waar het verblijf wordt gesitueerd en krijgen zij van een bioloog informatie over de dieren die het verblijf gaan gebruiken. Terug op school maken de leerlingen een plan van aanpak en nadat dit door de docent is goedgekeurd, gaan ze het verblijf ontwerpen. Het project wordt afgesloten met een tweede bezoek aan Artis, waarin de leerlingen de maquette van het dierenverblijf laten zien en toelichting geven over de gevolgdde weg en de achterliggende gedachten. Daarnaast geven zij aan of verantwoordelijk zij zich over hoe het project is verlopen."

"Binnenkort starten we de werving voor het technasium. De omvang ervan is uiteraard afhankelijk van het aantal aanmeldingen, maar we

mikken voorlopig op één klas met maximaal dertig leerlingen. Bij de selectie van leerlingen denken we aan het laten schrijven van een motivatiebrief - zoals we ook doen bij onze scienceklas - en wellicht het laten afleggen van enkele testjes. Ik verwacht zeker dat er belangstelling van ouders en leerlingen zal zijn, want een technasium past goed bij onze school. Het Kaj Munk College staat van oudsher bekend om zijn affiniteit met bètavakken. Wij zijn al jaren een universumschool, vorig jaar is in ons vwo de scienceklas ingevoerd en we beschikken over een uitgebreid samenwerkingsnetwerk met technisch georiënteerde bedrijven in de regio."

MEDEWERKING VAN BEDRIJVEN

Die bedrijven zullen we nodig hebben als opdrachtgevers van projecten. Gelet op onze bestaande contacten heb ik alle vertrouwen in hun medewerking. Bovendien wijzen ervaringen met het technasium elders in het land uit dat bedrijven graag meewerken. De formule van het technasium, te vinden op de site www.technasium.nl, wordt namelijk al sinds 2003 met succes in diverse regio's van Nederland toegepast. Elke school die een technasium wil aanbieden, moet aan een aantal voorwaarden voldoen voordat de Stichting Technasium daarvoor toestemming geeft. De Stichting Technasium staat namelijk garant voor de kwaliteit van de ontwikkelde lesstof. Eén van die voorwaarden is samenwerking met andere scholen in een cluster. De komst van een technasium op het Kaj Munk heeft er toe bijgedragen dat in de loop van dit schooljaar het eerste netwerk in de Randstad van start gaat." ■

DE IRIS-SCHOLEN:

Herbert Vissers College, Nieuw-Vennep
www.hvc.nl
info@hvc.nl

Kaj Munk College, Hoofddorp
www.kajmunk.nl
info@kajmunk.nl

Eerste Christelijk Lyceum, Haarlem
www.eclh.nl
administratie@eclh.nl

Scholengemeenschap Thamen, Uithoorn
www.thamen.nl
info@thamen.nl

Haemstede-Barger, Heemstede
www.haemstede-barger.nl
administratie@haemstede-barger.nl

COLOFON

IRIS, Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs

Bezoekadres:

Koediefslaan 69
2101 BT Heemstede
tel. 023 - 548 38 00
fax 023 - 548 38 09

Postadres:

Postbus 41
2100 AA Heemstede
e-mail: info@iris-cvo.nl
www.iris-cvo.nl

IriScoop

Tekst en redactie:

R. Sneller, Harmelen

Foto's:

Vanuit de scholen

Eindredactie:

F.B. Smelt

Oplage:

600 exemplaren

Vormgeving en druk:

Groen Offset B.V., Hoofddorp

IRISCOOP

Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs
IRIS, onderwijs met overtuiging

NOVEMBER 2008 NUMMER 27

Laetitia Moeskops, Haemstede-Barger:

"OPVOEDEN IN DE SCHOOL GAAT HIER SOMS TE VER"

Sinds vijf jaar is Laetitia Moeskops lerares Frans op de Haemstede-Barger.

Zij geeft les in alle vier de leerjaren, is in Frankrijk geboren, woont inmiddels tien jaar in Nederland en is met een Nederlander getrouwd. Laetitia ontwikkelt met veel plezier eigen werkmateriaal om haar lessen boeiender en meer bij de tijd te laten zijn. In haar werk ervaart zij duidelijke verschillen tussen het voortgezet onderwijs in Frankrijk en in Nederland.

Ik ontwikkel graag zelf lesmateriaal, omdat ik dan beter op mijn eigen manier met de kinderen kan werken", geeft Laetitia aan. "De methode Frans die wij hier op school gebruiken is inmiddels een jaar of vijf oud en zo lang werk ik er al mee. Daarom weet ik inmiddels precies welke opdrachten uit de werkboeken niet goed aanslaan bij de leerlingen. Bovendien wil ik veel meer digitaal en meer spelenderwijs aan de slag, ook om het zelfstandig werken van de leerlingen te bevorderen. Veel van de opdrachten die in het boek staan, zijn daar niet geschikt voor. De methode zelf blijf ik wel als basis gebruiken, maar thuis op de laptop of tijdens tussenuren maak ik zelf opdrachten en spelletjes, zoals kruiswoordpuzzels met Franse woorden die bij het hoofdstuk horen dat we in de klas behandelen."

ERVARINGEN UITWISSELEN

Het zelf ontwikkelen van materiaal door docenten past in het streven binnen de

IRIS-scholen om de komende jaren steeds minder geld uit te geven aan dure werkboeken, die maar één jaar gebruikt kunnen worden. Daarbij is het van belang dat docenten ervaringen en producten met elkaar uitwisselen. Laetitia: "In september ben ik gestart met een project om de hele methode te voorzien van zelf gemaakte opdrachten. Begin oktober was ik bijna klaar met het eerste hoofdstuk. Er gaat dus veel tijd in zitten. Als alles volgens planning verloopt, heb ik in juni de hele methode doorgewerkt. Mijn ervaringen omtrent de manier waarop je deze klus aan kunt pakken deel ik graag met collega's, ook van de andere scholen. Maar ik weet niet of de producten die ik ga ontwikkelen elders ook bruikbaar zijn en of andere docenten daar ook achter kunnen staan. Dat hangt sterk af van de didactische opvattingen van docenten, en die kunnen verschillen."

Laetitia zou ook in Frankrijk graag voor de klas hebben gestaan, maar zij heeft ervaren dat het heel moeilijk is om daar in het onderwijs te gaan werken. "De lerarenopleidingen hanteren bij de instroom heel strenge selectiecriteria, en ook tijdens de opleiding wordt er voortdurend heel scherp geselecteerd. Toen ik 22 jaar was, ben ik naar Nederland gekomen en heb ik hier de lerarenopleiding gevolgd met vier jaar studie, stagelopen en daarna lesgeven in het volwassenenonderwijs. Vervolgens heb ik via internet een vacature op de Haemstede-Barger ontdekt en daar werk ik nu al weer vijf jaar met veel plezier. Er heerst hier een goede sfeer en op een kleine school als deze ken je iedere leerling. Ik heb ze inmiddels allemaal in de klas gehad. Er is op deze school veel vrij-

heid om te bepalen op welke manier je les wilt geven en als je initiatieven wilt nemen, dan wordt dat gehonoreerd."

FRANKRIJK STRENGER

"Naar Nederlandse begrippen is de Haemstede-Barger een tamelijk strenge school, maar in Frankrijk worden de touwtjes nog flink wat strakker aangehaald. Daar bestaat de rol van de docent uit lesgeven en de mentor richt zich er op het halen van goede cijfers en op tijd overgaan. Hier heeft de mentor ook tot taak om problemen van leerlingen te bespreken en mee te helpen bij het oplossen van ruzietjes. Er is in Nederland veel meer bekend over de achtergrond van de leerlingen en er wordt meer rekening mee gehouden. Kortom: in Nederlandse scholen voor voortgezet onderwijs wordt er meer opgevoed dan in Franse. Naar mijn mening gebeurt dat daar te weinig, maar hier gaat het soms te ver. Af en toe bij het lesgeven, maar vooral bij het mentoraat vind ik dat best lastig. Niet alleen omdat allerlei kleine dingetjes bij elkaar genomen veel tijd kosten, maar wellicht ook omdat ik uit een andere cultuur kom. Ik vind niet zo gauw iemand zielig." ■

Laetitia Moeskops: ervaringen delen met collega's.

Schoolboeken:

IRIS BEREIDT AANBESTEDING ZORGVULDIG VOOR

Sinds het begin van dit schooljaar bereidt een werkgroep, die bestaat uit Leo Deurloo, controller Gilbert Rip en één vertegenwoordiger per school, zich voor op een aanbesteding van de schoolboeken na afloop van het nu lopende contract met boekenleverancier De Vries. Frans Smelt, voorzitter van deze werkgroep, benadrukt dat zorgvuldigheid hierbij een eerste vereiste is. “Begin september beweerde OCW dat scholen bij het verbreken van lopende contracten niet bang hoeven te zijn voor schadeclaims van leveranciers, omdat wetgeving boven contracten gaat. Wij hebben tot twee keer toe het contract van IRIS juridisch laten toetsen en de unanieme conclusie van de werkgroep is: wij dienen ons contract met De Vries uit en gaan voor het schooljaar 2009 – 2010 aanbesteden. In het laatste schooljaar vóór de aanbesteding bestellen we daarom geen nieuwe methodes meer, behalve bestellingen die nu al lopen.”

KOSTEN REDUCEREN

Gilbert Rip: “We zoeken dit en volgend schooljaar alvast naar mogelijkheden om de boekenkosten terug te dringen. De overheidsvergoeding van €316 per leerling betekent voor IRIS het volgende: Thamen heeft een eigen boekenfonds en komt rond met de overheidsbijdrage. Op de andere scholen liggen de kosten gemiddeld €60 per leerling hoger dan de overheidsbijdrage. Er zijn verschillende mogelijkheden om de kosten te reduceren: examenbundels hoeft je niet meer te kopen, want die zijn gratis via internet te verkrijgen. Koop geen CD-roms meer als dat niet strikt nodig is. En het meest ingrijpend is wanneer alle werkboeken worden afgeschaft, want die zijn de afgelopen jaren alleen maar dikker en duurder geworden, en je kunt ze maar één jaar gebruiken.”

Frans: “Het beleid binnen IRIS zal dus worden: alle werkboeken en CD-roms afschaffen, tenzij een sectie overtuigende argumenten heeft om dat niet te doen. Deze uitzonderingsclausule is nodig, want bij een vak als muziek werken leerlingen met een CD-rom waarop muziekfragmenten staan voor opdrachten die ze thuis moeten maken. In dergelijke gevallen kan een sectie ont-heffing van deze regel aanvragen bij de schoolleiding. Maar meestal zal het mogelijk zijn om eigen lesmateriaal te ontwikkelen dat werkboeken vervangt. IRIS ondersteunt innovatieve projecten onder de voorwaarde dat de producten en ervaringen met de andere scholen worden uitgewisseld. Op de Haemstede-Barger doen we mee met een project van de sectie Frans. Daar hebben de leerlingen in leerjaar 1 volgend jaar in ieder geval geen werkboeken meer.”

HUREN OF KOPEN

Gilbert: “Voor boeken die je van een leverancier huurt, geldt een verplichte afschrijvings-termijn van vier jaar. In de praktijk kunnen die boeken soms één of twee jaar langer mee. Vandaar dat we de mogelijkheden onderzoeken om bij de aanbesteding de boeken te gaan kopen. Daar is een investering van een miljoen euro mee gemoeid, maar het eigenaar zijn van de boeken levert ook voordelen op. Daarnaast willen we in de nieuwe situatie de hele logistiek rond de boeken bij de leverancier laten, zodat de scholen daar niet mee worden belast. We streven dus naar een situatie waarin we rond kunnen komen van €316 met voor elke school (waarbij Thamen zijn interne boekenfonds houdt) een gefaciliteerd boekenfonds, waarbij de leverancier de logistiek voor zijn rekening neemt.” ■

Elma Kats, HVC:

LEERLINGEN VERDER HELPEN

Elma Kats is de nieuwe sectordirecteur vmbo/mavo op het HVC. Na een studie Nederlands en wiskunde op de lerarenopleiding is zij haar onderwijsloopbaan begonnen als docent op een school voor mavo, havo en vwo. Daarna volgde een periode van zeven jaar als docent op een regionaal opleidingscentrum, waar Elma bijscholingscursussen gaf in het avondonderwijs voor volwassenen. Vervolgens maakte zij de overstap naar de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg van het vmbo. “Als je eenmaal in het vmbo terecht bent gekomen, dan ga je daar nooit meer weg”, vertelt Elma. “Het is er zwaar, maar mooi werken. Je bent constant bezig en je ervaart dat je als docent de leerlingen echt verder helpt. Op deze school heb ik de overgang van een afdelingsstructuur naar een teamstructuur al eens meegemaakt. Ik ben er vier jaar teamleider onderbouw geweest en die ervaring neem ik mee naar het HVC.”

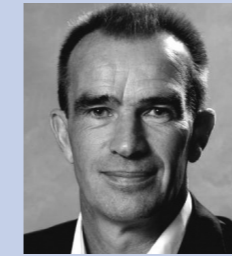
“Ik heb jarenlang op mijn vorige school gewerkt en kon er goed overweg met mijn collega's. Voor mij was de grote vraag bij mijn overstap naar het HVC: hoe zal dat hier zijn? Inmiddels heb ik gemerkt dat de collega's op het HVC heel open en aardig zijn, en openstaan voor veranderingen. Per 1 juni jl. ben ik hier in dienst getreden, waardoor ik nog voor

de zomervakantie alvast een paar weken aan de slag kon. Dat heeft er voor gezorgd dat ik mij heel snel thuis voelde op het HVC en dat is nog zo. Een ander pluspunt vind ik dat je als sectordirecteur ook schoolbreed bezig bent. Naast mijn sectorgebonden werk heb ik de leerlingenzorg en de ICT-zaken van het gehele HVC in mijn portefeuille. Ook dat sluit mooi

aan op mijn eerdere ervaringen, want op mijn vorige school gaf ik informatiekunde en bouwde ik de website.” ■

Eric Dijkslag, HVC:

TERUG NAAR ONDERWIJS

Eric Dijkslag is de nieuwe sectordirecteur havo/vwo van het HVC. Hij begon 26 jaar geleden zijn onderwijsloopbaan als docent wiskunde en economie; eerst op een mavo in Harderwijk en daarna bij het Christelijk College Nassau-Veluwe. De laatste acht jaar maakte Eric deel uit van de directie van dit college. Aanvankelijk als conrector bovenbouw en vervolgens als directeur met gebouwen, administratie, beheer en financiën in zijn portefeuille. “Daar ligt mijn belangrijkste drijfveer om naar het HVC te komen”, maakt Eric duidelijk. “Ik begon in mijn werk steeds meer het nadenken over onderwijs te missen. Dat heb ik bij het HVC weer gevonden. Daarnaast zie ik het werken in teams als een goede mogelijkheid om de betrokkenheid van docenten bij hun werk te vergroten en verantwoordelijkheden laag in de organisatie te leggen. Ik heb ervaren op mijn vorige school, dat het een heel goed platform is waar docenten weer over het onderwijs kunnen praten. Praten over hoe kinderen leren in plaats van hoe we onderwijs moeten organiseren.”

Wat mij als nieuwkomer op het HVC opvalt en aanspreekt, is de grote wederzijdse betrokkenheid tussen docenten en hun leerlingen en het gevoel van veiligheid binnen de school. Verder heb ik de indruk dat we winst kunnen boeken met meer

overleg tussen collega's over onderwijs, didactiek en begeleiding van leerlingen. Er wordt nog veel op eilandjes gedacht, terwijl het belangrijk is om samen te zoeken naar de beste mogelijkheden om leerlingen te motiveren en ouders daarbij te betrekken. Alle kinderen

willen dat hun ouders trots op ze zijn. De ouders spelen een grote rol bij de motivatie van hun kinderen voor leren en naar school gaan. Wat mij betreft mogen wij aan hun rol extra aandacht besteden.” ■

PRAKTIJKLEREN OP THAMEN

Op 22 september jl. is op de r.k. scholengemeenschap Thamen de Thamencorner geopend: een winkel in de aula van de school, die wordt gerund door leerlingen van de afdeling Handel & Verkoop. De winkel heeft naast schoolbenodigdheden ook gezonde etenswaren in zijn assortiment, en vormt met dat laatste aanbod een mooie aanvulling op de gewone kantinebalie van Thamen. “Deze winkel is door de sectie Handel & Verkoop opgezet om een zo authentiek mogelijke leeromgeving te creëren”, meldt Thamen-directeur Ger Jägers. “Daarmee halen we het leren door doen de school in. Dat is een stuk motiverender en uitdagender dan een boek en een tafeltje.”

De winkel heeft een balie, een kassa, vitrines en een magazijn. De leerlingen moeten punten verwerven om achter de balie van de Thamencorner te mogen staan. Die punten halen zij door in de theorielessen tests af te leggen die aangeven dat zij de grondbeginselen van het verkopen en het zelfstandig functioneren in de vingers hebben. Aan het runnen van de winkel komt geen volwassene te pas, behalve bij het feitelijk inkopen van artikelen. Dat doet de conciërge.

De winkel is gedurende de gehele middagpauze geopend en deze extra service slaat in korte tijd al goed aan bij de leerlingen. De omzet stijgt en het assortiment breidt zich uit.”

MEDEWERKING VAN BEDRIJVEN

“Een andere manier om leerlingen een authentieke leeromgeving te bieden is onze deelname aan het project Praktijkleren, samen met een roc en tien bouwbedrijven in de regio. Dankzij dit project kunnen onze leerlingen bouwtechniek in het vierde leerjaar een dag per week in een bedrijf aan de slag met praktijkonderdelen van hun leerprogramma, tot aan examenopdrachten toe. Bijna elk deelnemend bedrijf is voor dit project geaccrediteerd en zorgt voor goede begeleiding. Bedrijven doen graag mee, want zij dragen met dit project ook bij aan hun eigen toekomstige personeelsvoorziening.”

“Voor de komende vier jaar is door OCW projectsubsidie toegekend en dankzij de inspanningen van onze voortrekker Aad van der Sande kunnen we deze vorm van praktijkleren gaan uitbreiden, om te beginnen naar de afdeling elektrotechniek. Dit project levert een belangrijke bijdrage aan doorlopende leerlijnen, want de leerlingen die bij het deelnemende roc hun opleiding voortzetten en afronden doen dat vaak bij dezelfde bedrijven. Het project past in de ontwikkeling om het vmbo en de tweejarige route naar een startkwalificatie in het mbo steeds meer als één geheel te zien. Als we er in slagen om op een verantwoorde manier het huidige vmbo-examen – dat een kunstmatige onderbreking in deze leerroute vormt – er uit te halen, dan zullen daar vooral veel basisberoepsgerichte vmbo-leerlingen baat bij hebben.” ■

Feestelijke opening van de Thamencorner